

Sygn. akt III PSK 212/21

POSTANOWIENIE

Dnia 19 lipca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski

w sprawie z powództwa M. P.

przeciwko G. [...] spółce akcyjnej z siedzibą w P.

o wynagrodzenie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 19 lipca 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w S.

z dnia 25 marca 2021 r., sygn. akt VI Pa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej tytułem zwrotu
kosztów postępowania kasacyjnego kwotę 2.700 (dwa tysiące
siedemset) zł.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 25 marca 2021 r., VI Pa [...], Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w S. zmienił wyrok z dnia 19 lipca 2018 r., IX P [...], Sądu Rejonowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w S. w ten sposób, że oddalił powództwo M. P. o wynagrodzenie oraz orzekł o kosztach procesu i kosztach zastępstwa procesowego, a także zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 16.819,62 zł tytułem zwrotu spełnionego przez pozwaną świadczenia - z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 25 marca 2021 r. do dnia zapłaty.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku powód zarzucił naruszenie: art. 8 k.p.; art. 84 k.p.; art. 117 § 1 k.p. i art. 124 k.p.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący uzasadnił występowaniem istotnych zagadnień prawnych:

1. czy dopuszczalna jest odmowa wypłaty pracownikowi wynagrodzenia z powołaniem na szkodę wyrządzoną pracodawcy w sytuacji, gdy szkoda ta została w całości naprawiona, a kwestia odpowiedzialności odszkodowawczej pracownika była przedmiotem odrębnego postępowania?

2. czy dopuszczalna jest odmowa wypłaty pracownikowi wynagrodzenia z powołaniem na szkodę wyrządzoną pracodawcy w sytuacji, gdy szkoda ta jest konsekwencją przedawnienia roszczenia pracodawcy, do którego doszło z przyczyn leżących wyłącznie po stronie pracodawcy?

3. czy kwestia odpowiedzialności odszkodowawczej pracownika może być przedmiotem postępowania o zapłatę wynagrodzenia należnego pracownikowi?

4. czy pracodawca może potrącić z wynagrodzenia pracownika kwotę należną pracodawcy z tytułu szkody wyrządzonej przez pracownika w majątku pracodawcy, w tym z tytułu szkody wynikającej z niemożności dochodzenia roszczeń pracodawcy o jej naprawienie, które uległy przedawnieniu?

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany wniósł odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania i przyznanie pozwanemu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie o oddalenie skargi i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia w celu jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia. Nie przysługuje od każdego orzeczenia sądu drugiej instancji, które nie satysfakcjonuje strony skarżącej. Wnosi się ją do Sądu Najwyższego od prawomocnego wyroku poza tokiem instancji. Jej przyjęcie do merytorycznego rozpoznania musi być

uzasadnione istotnym interesem publicznym, w szczególności potrzebą dokonania wykładni przepisów, które jeszcze nie doczekały się sądowej interpretacji albo wywołują wątpliwości interpretacyjne, rozstrzygnięciem istotnych zagadnień prawnych, zwłaszcza o charakterze precedensowym, dotychczas nierozważanych przez Sąd Najwyższy, wreszcie wyeliminowaniem orzeczeń oczywiście i rażąco wadliwych. Wniesienie skargi kasacyjnej doznaje istotnych ograniczeń, pozwalających Sądowi Najwyższemu na wstępną selekcję spraw, które będą merytorycznie rozpoznane (tzw. przedsąd).

Wymagania konstrukcyjne skargi określa art. 398⁴ § 1 i 2 k.p.c., nakładając na skarżącego między innymi obowiązek zawarcia w skardze wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania oraz jego uzasadnienia.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie (sporządzone odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) powinno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurystycznego, którego rozstrzygnięcie przyczyni się do rozwoju myśli prawnej i będzie miało znaczenie nie tylko dla oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, lecz także przy rozpoznawaniu innych podobnych spraw. Zagadnienie to musi przy tym rzeczywiście występować w sprawie i mieścić się w zakresie problematyki, która podlega badaniu w postępowaniu kasacyjnym. Skarżący powinien dostrzegać zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację prawną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których zagadnienie powstało. Nie istnieje potrzeba

wykładni przepisów prawa ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy w danej kwestii wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 29 kwietnia 2021 r., I USK 214/21, LEX nr 3245418, z 29 kwietnia 2021 r., I USK 128/21, LEX nr 3245435; z dnia 29 kwietnia 2021 r., I USK 99/21, LEX nr 3270192).

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Wątpliwości te i rozbieżności należy przytoczyć, przedstawiając ich doktrynalne lub orzecznicze źródła (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; czy z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 424365 i 1652383). Konieczne jest wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Powołanie się na omawianą przesłankę wymaga również wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07; z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, niepublikowane; z 8 lipca 2009 r., I CSK 11/09, niepublikowane; z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, LEX nr 2054493). Ponadto, ze względu na publicznoprawne funkcje skargi kasacyjnej, skarżący

powinien wykazać celowość dokonania wykładni konkretnego przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12, LEX nr 1238124).

Jak wskazano powyżej powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), a więc zagadnienia, które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, wymaga jego precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (zob. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11).

Skarżący, ogranicza się do sformułowania szeregu pytań i w istocie nie przeprowadza żadnego pogłębionego wywodu prawnego dla wykazania, że jego wątpliwości stanowią istotne zagadnienie prawne wymagające zaangażowania Sądu Najwyższego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 października 2013 r., I PK 121/13, LEX nr 1554884). Powoływane przez skarżącego zagadnienia prawne nie zawierają w swej treści odniesienia do żadnych przepisów prawnych. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powód odwołuje się natomiast do przepisów prawnych, które wskazał jako wymagające wykładni w ramach drugiej przesłanki wynikającej z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Łączy zatem argumentację odnoszącą się do obu przesłanek.

Wątpliwości powoda dotyczą przede wszystkim kwestii, czy pracodawca uprawniony był do odmowy wypłaty premii, w przypadku spowodowania przez pracownika szkody majątkowej, która to kwestia była przedmiotem odrębnego postępowania. Przedstawione zagadnienie zostało rozstrzygnięte w uchwale z dnia 21 listopada 1991 r., I PZP 59/91 (Wokanda 1992 nr 1, s. 17; LEX nr 14708), w której Sąd Najwyższy uznał, że uzasadnione prawem przewinienia jakościowe i dyscyplinarne pracownika, nietrzeźwość, kradzieże, zawinione i udowodnione spowodowanie strat gospodarczo-finansowych w przedsiębiorstwie spółki, mogą być reduktorami premii z zysku jako przejaw nierzetelnej pracy pracownika w okresie rozliczeniowym, które przyczynia się do zmniejszenia lub nieosiągnięcia zysku z pracy całego zespołu pracowników. Reduktorami uprawnień do premii z

zysku nie mogą natomiast być okoliczności, niemające żadnego związku z rzetelną pracą pracownika. Możliwość pozbawienia pracownika premii ze względu na przewinienia, których dopuścił się względem pracodawcy jest też niezależna od ewentualnego przedawnienia roszczeń pracodawcy o naprawienie poniesionej szkody.

Należy także podkreślić, że ocena, czy w konkretnym przypadku ma zastosowanie art. 8 k.p., mieści się w granicach swobodnego uznania sędziowskiego, po uwzględnieniu całokształtu okoliczności faktycznych konkretnej sprawy i dlatego uwzględnienie nadzwyczajnego środka zaskarżenia, jakim jest skarga kasacyjna może nastąpić tylko w przypadku szczególnie rażącego i oczywistego naruszenia art. 8 k.p. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2014 r., I PK 204/13, LEX nr 1464689), a tego skarżący nie zdołał wykazać.

Mając na względzie stan faktyczny rozpoznawanej sprawy warto także nadmienić, że zgodnie z poglądami wyrażanymi w doktrynie i orzecznictwie na naruszenie zasad określonych w art. 8 k.p. nie może powoływać się ten, kto sam je narusza (zob. K. W. Baran [w:] B. M. Ćwiertniak, Z. Góral, A. Kosut, D. Książek, M. Kuba, M. Lekston, A. Musiała, W. Perdeus, J. Piątkowski, P. Prusinowski, K. Stefański, M. Tomaszewska, M. Włodarczyk, T. Wyka, K. W. Baran, Kodeks pracy. Komentarz. Tom I. Art. 1-113, wyd. V, Warszawa 2020, art. 8). W wyroku z dnia 20 stycznia 2011 r., I PK 135/10 (LEX nr 794776) stwierdzono, że naruszenie zasad współżycia społecznego przez stronę stosunku prawnego żądającą udzielenia jej ochrony na podstawie art. 8 k.p. nie usprawiedliwia zaniechania przez sąd rozpoznający sprawę dokładnego ustalenia wszystkich istotnych okoliczności sprawy oraz porównania, rozważenia i ocenienia zachowania się obu stron i wyprowadzenia stąd wniosków co do zasadności postawienia przez stronę zarzutu nadużycia prawa podmiotowego wynikającego z naruszenia zasad współżycia społecznego przez drugą z nich.

Uwzględniając powyższą argumentację, należy stwierdzić, że skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie do rozpoznania.

Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy orzekł w oparciu o art. 398⁹ § 2 k.p.c. O kosztach orzeciono na zasadzie art. 98 § 1 k.p.c.

[as]

